

ICONIC FIGURES OF THE OLD RURAL SOCIETY FEATURED NOWADAYS IN OLTENIAN TOPONYMY: THE PRIEST/ PRIESTESS

Iustina Nica (Burci)

Scientific Researcher II, PhD, "C.S. Nicolăescu-Plopșor" Scientific Research Institute,
Romanian Academy, Craiova

Abstract: Toponymy lexicon comprises, in addition to a complete range of nicknames from various fields of vocabulary, also ecclesiastical specific terms: hagiotonyms (name of places of which etymology is linked to sacred environment: saints or church representatives, religious items, holidays, etc.), theonyms (for God's denomination, for Trinity, for the Mother of God and the other members of the heavenly hierarchy: Angels, Seraphs, Cherubs, Archangels), hagioanthroponyms (the names of those who gained holiness) ecclesionyms (denominations for religious holidays), iconyms (names of icons).

Thinking about it in terms like in the old days, especially in the rural, the priest served as one of the most important figures of the community, in the present paper we will look into from typologically, structural and frequency point of view – those names of the places which comprise the word priest (subsidiary, priestess).

Keywords: names of places, priest, priestess, typology, structure, frequency.

În *Micul dicționar academic*¹, termenii *preot* și *popă* su fost glosați astfel: *preot* – „persoană care săvârșește ritualurile unui cult religios; (în biserica creștină) persoană din cler care oficiază serviciile religioase și îndeplinește toate formele cultului creștin”; *popă* – „preot”². Ambele cuvinte (primul cu origine latină – *praesbiter*, cel de-al doilea slavă – *popa*) au fost atestate în secolul al XV-lea și au circulat o vreme ca sinonime absolute, cu conotație pozitivă, „putând fi utilizate unul în locul altuia”³; astfel, *preot* a fost înregistrat⁴ pentru prima dată ca antroponim, în Moldova, la 11 februarie 1400, sub forma *Preuțescu(l)*, iar în toponimie, în Țara Românească, la 3 mai 1502, sub forma *Preutești*. În ceea ce îl privește pe *popă*, acesta apare în Moldova, ca substantiv comun, la 25 noiembrie 1435 – *popa*, și, sub aceeași formă, la 1 august 1496, în Țara Românească; ca nume propriu (toponim), documentele îl consemnează în Moldova, la 30 ianuarie 1425 – *Popești*.

Pe parcurs a avut loc o fractură semantică între cele două: în timp ce *preot* a continuat să păstreze conotațiile „neutru și respectuos”, *popă* a dobândit valențe populare și familiare,

¹ Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan” – „Al Rosetti”, *Micul dicționar academic* (MDA), volumul III, Literele I-Pr, București, Editura Univers Enciclopedic, 2003, pp. 1235, 1162-1163.

² Dintre cele două, sensuri populare și regionale are doar *popă*: „Snop de grâu care se pune pieziș, în vârful clăii sau grămezii de snopi”, formând o apărătoare de ploaie” (MDA, volumul III, p. 1161).

³ Petru Zugun, „*Preot*” și „*popă*” în dimensiunile diastratice și diafazice, <http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr52PreotSiPopa.html> (site accesat la data de 19.09.2020).

⁴ Datele au fost extrase din *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române. 1374-1600* (DERS) (red. resp. Gh. Bolocan), București, Editura Academiei Române, 1981, pp. 188-189, 193; vezi și Iustina Burci, *Meserii „cu vechime” în nomenclatorul ocupațiilor actuale*, în „Arhivele Olteniei”, Serie Nouă, nr. 22, București, Editura Academiei Române, 2008, pp. 323-332.

nu întotdeauna pozitive: „Popă – ... termen de origine slavă și care are un sens popular cu iz de dispreț și ironie”⁵; „Țăranii români în vechime spuneau preotului popă, dar nu în înțelesul din zilele noastre. Azi, când spui popă te referi la un preot care face preoția ca o meserie, nu din vocație. În vechime însă, popa însemna altceva. Cuvântul popa vine de la «pop» care era stâlpul de susținere al unei capițe de fân, cât și stâlpul de care se legau animalele. Astfel, animalele se învârteau în jurul popului. Tot la fel și credincioșii se învârt în jurul popii care conduce parohia. Preotul sau popa este stâlpul de susținere al unei parohii de care depinde mântuirea credincioșilor... Azi folosim latinescul preot, iar «popa» a căpătat un sens negativ”⁶. Inclusiv derivatele de la aceste apelative păstrează conotații similare: „derivatele *popie, popărie, popărimă, popează, popesc, popește, despopi* etc. au sensuri glumețe, ironice și chiar negative...; dimpotrivă, derivatele de la *preot – preoțel, preoteșică* (hipocoristice), *preoțesc, preoție, preoțește, preoțime* ș.a., au numai sensuri pozitive”⁷. Sensul neutru, alături de accepțiunile glumețe, ironice, negative, de care se vorbește în rândurile de mai sus, referitor la apelativul *popă*, au dus la apariția, în mediul popular, a unui mănunchi de proverbe și frazeologisme⁸: *a călca a popă/popește; a-i cânta cuiva popa la cap; a fi botezat de un popă beat; a-i fi cuiva popă; a fugi/a se păzi ca de popă tuns; a-și găsi popa; uite popa, nu e popa; nu orice popă ajunge vlădică; popa nu toacă de două ori pentru o babă surdă; popa are mână de luat, nu de dat; popa beat și Ion nici gustat* etc.

În spațiul toponimiei, cel în limitele căruia ne vom desfășura analiza de față, s-au mai scris studii care privesc relația mediu bisericesc – denumiri locale. *Hagiotoponimele* (nume a căror etimologie este asociată cu mediul sacru: sfinți sau reprezentanți ai Bisericii, obiecte religioase, sărbători etc.), *teonimele* (denumiri ale lui Dumnezeu, ale Trinității, ale Maicii Domnului și celorlalți membri ai ierarhiei cerești: Îngeri, Serafimi, Heruvimi, Arhangheli), *hagioantroponimele* (numele oamenilor care au dobândit sfințenia), *eclezionimele* (denumiri de biserici, mănăstiri, schituri), *eortonimele* (denumirile sărbătorilor religioase) sunt întâlnite adesea în satele românești și au pătruns cu ușurință în special în aria microtoponimiei. O analiză a modului în care numele uneia dintre cele mai respectate meserii din istoria comunității românești din trecut (și de astăzi) – *preot/popă* – se reflectă în toponimie nu există până în momentul de față, drept pentru care ne propunem să o realizăm în paginile care urmează. Ne-a facilitat acest lucru și faptul că lucrăm la alcătuirea unui indice al tuturor numelor de persoane din Oltenia, care are drept sursă toponimia din regiunea amintită.

Vom începe însă prin a face câteva precizări:

1. Toponimia utilizează, în proporție covârșitoare, termenul *popă* („Țăranii români în vechime spuneau preotului popă...”), doar câteva nume de locuri⁹ având la bază cuvântul *preot*: *Preota* – munte s.c. Malaia-VL (et. posibilă din np. *Preotu* + suf. top. -a); *Preotești* – sat-MH; sat c. Iancu Jianu-OT; moșie s. Predești c. Iancu Jianu-OT; sat c. Bălcești-VL – toate provenite de la numele de grup *preotești*, care are la origine, la rândul său, un antroponim *Preotu*; *Moșia Preotului* – moșie c. Păușești-VL (moșie + np. *Preotu*). Ceva mai numeroase sunt exemplele în cazul denumirilor care conțin termenul *Preoteasă* (vezi infra).

⁵ <http://www.ortodoxia.md/2012/09/preot-sau-popa/> (site accesat la data de 17.07.2020).

⁶ <https://paginadefolos.blogspot.com/2015/04/diferenta-dintre-preot-si-popa.html> (site accesat la data de 17.07.2020).

⁷ Petru Zugun, *op. cit.*

⁸ Gh. Bolocan, Tatiana Voronțova, Elena Șodolescu-Silvestru, Iustina Burci, *Dicționar frazeologic român-rus*, volumul II, N-Z, Craiova, Editura Universitaria, 1999; vezi și <https://dexonline.ro/definitie/pop%C4%83> (site consultat la data de 21.09.2020).

⁹ Extrase din *Dicționarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO) (coordonator Gh. Bolocan), Craiova, Editura Universitaria: vol. V (O-R), 2004. Câteva astfel de denumiri apar și în *Dicționarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM), (sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu), vol. 5 (N-P), București, Editura Academiei Române, 2013, p. 378 și în Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei, 1963, p. 243.

2. În toponimie s-a menținut sensul de bază al cuvântului („Țăranii români în vechime spuneau preotului popă, dar nu în înțelesul din zilele noastre”); dată fiind perioada formării și cristalizării numelor de locuri românești, termenul îndeplinește, în denumiri, funcția de particularizator onimic. Considerăm, așadar, că la data apariției acestor nume, motivația lor a vizat această funcție, designativă, și nu valorile peiorative ale apelativului.

3. Spre deosebire de antroponimie, domeniul-partener al toponimiei, în care *Popa*¹⁰ se situează în topul celor mai frecvente nume de familie purtate în România, cifra ridicându-se la 171.195¹¹ de purtători, în toponimie, numărul numelor de locuri care conțin acest cuvânt este considerabil mai mic¹²; în compensație, ele au o structură mult mai complexă decât aceea a antroponimelor, prezentând o osatură diversificată, care oferă mai multe paliere de analiză.

4. Pe lângă identificarea și clasificarea construcțiilor toponimice care conțin cuvântul *popă*, avem în vedere și stabilirea funcției pe care o îndeplinește acesta în cadrul denumirii și, de asemenea, frecvența celei din urmă. Vom face acest lucru pe baza informației excerptate din *Dicționarul toponimic al României. Oltenia*¹³.

În DTRO, sunt menționate aproximativ 370 de denumiri care au în componența lor substantivul *popă* și 22 substantivul *preoteasă*.

Cu câteva mici excepții, în care determinantul se referă la un grup¹⁴ uman, *Cureaua Popilor* (Mateiești-VL), *La Popi* (Baldovinești-OT; Fântărești, Râmnicu Vâlcea-VL), *Moșia Popilor* (Muiereasca-VL), *Coasta Popilor* (VL), *Sub Popi* (Brâncoveni-OT), în toate celelalte nume de locuri apare un singur actant¹⁵. Ca alcătuire internă, trei dintre acestea reprezintă toponime simple: *Popa* (Negoiu-DJ; Vladimir-GJ; Valea Mare-VI), *Popa Anghel* (Craiova-DJ) și *Popa Petru* (Mateiești-VL), în cazul ultimelor două meseria fiind dublată de prenumele celui care a practicat-o. Restul denumirilor au o configurație care pornește de la două la mai multe elemente, alcătuind adesea sintagme toponimice mai largi; în interiorul lor (la fel cum se întâmplă și în situația numelor mai puțin ramificate din punct de vedere structural), dispunerea și relațiile sintactice dintre „părțile” implicate se află în directă legătură cu locul și funcția pe care le îndeplinesc în sintagmă aceste părți, în speță *popă*, apelativul care constituie nucleul cercetării noastre.

Astfel, în materialul pe care l-am selectat, el îmbracă forma nominativului atunci când are rolul de reper în viața colectivității: *Balta Popa* (Negoi-DJ), *Cișmeaua Popa* (Brabova-DJ). De cele mai multe ori însă, denumirea cuprinde și numele celui desemnat: *Fântâna Popa Ducu* (Valea Stanciului-DJ), *Fântâna Popa Gaina* (Rogova-MH), *Grindu Popa Țone* (Ianca-OT), *Pădurea Popa Gică* (Bobicești-OT), *Stâna Popa Ghioaca* (VL), *Teiu Popa Nicolau* (Bărbătești-GJ), *Valea Popa Lazăr* (Livezile-DJ), *Vâlcea Tudor Popa* (Mischii-DJ). În alte situații, se află în nominativ sintagma din care face parte cuvântul în discuție: în interiorul acesteia rolul lui este de a desemna posesorul¹⁶ unui obiect: *Pădurea Cracu Pimnița Popii* (Podeni-MH), *Pădurea Cracu Popii* (Podeni-MH), *Pădurea Plușile Popii* (Tâmna-MH),

¹⁰ Între primele patru se mai află și *Popescu* (132.424 de purtători) și *Pop* (111.563), antroponime din aceeași „familie” cu *Popa*.

¹¹ Numărul acesta, precum și cele de la nota anterioară au fost înregistrate la nivelul anului 1996 (vezi Gh. Bolocan, *Dicționarul numelor de familie din România*, în „Studii și cercetări de onomastică”, nr. 2, 1996, Craiova, p. 10).

¹² Frecvențe ridicate înregistrează derivatul *Popescu*.

¹³ DTRO, vol. I (A-B), 1993, 414 p.; vol. II (C-D), 1995, 428 p.; vol. 3 (E-Î), 2002, 283 p.; vol. 4 (J-N), 2003, 309 p.; vol. V (O-R), 2004, 337 p.; vol. 6 (S-Ț), 2006, 284 p.; vol. 7 (U-Z), 2007, 329 p.

¹⁴ Tot la un grup se referă și antroponimul compus *Popanițăștilor* din denumirea *Fântâna Popanițăștilor* (Balș-OT).

¹⁵ În sate, de obicei, era un singur slujitor al Domnului.

¹⁶ Într-un singur exemplu – *Braniștea Popa lui Dumitru* (MH) – în structura nominală *Popa lui Dumitru*, *Popa* este cel aflat, de această dată, în subordonare față de un alt termen, raportul dintre cele două fiind de stabilire a filiației prin intermediul genitivului proclitic.

Pădurea Strunga Popii (Podeni-MH), *Plaiu Grădina Popii* (Crasna-GJ), *Poiana Păru Popii* (Greci-MH), *Poiana Via Popii* (Aninoasa-GJ), *Stâna Văcăria Popii* (Câineni-VL), *Ulița Fântâna Popii* (Turceni-GJ).

În marea majoritate a numelor de locuri selectate, *popă* se găsește în această ultimă ipostază, de persoană care deține unul sau mai multe obiecte (în special mici) de pe teritoriul satului, relația sintactică dintre cei doi termeni fiind exprimată cu ajutorul cazului genitiv: sintetic și analitic. Iată exemplele, însoțite de localizarea în teren a denumirii:

Genitiv sintetic

a) structura toponimică este formată din doi termeni: un entopic și cuvântul care arată cine este proprietarul acestuia: *Aninii Popii* (Dobrești-DJ, Mușetești, Tismana-GJ), *Balta Popii* (Almăj, Bistreț, Cernele, Dobrești, Filiași, Gighera, Măceșu de Jos, Ostroveni, Piscu Vechi, Podari, Poiana Mare, Sadova-DJ, Bălteni, Albeni, Brănești, Bustuchin, Cătunele, Crușeț, Glogova, Godinești, Licurici-GJ, Burila Mare, Devesel, Gogoșu, Gruia, Prunișor-MH, Baldovinești, Piatra Olt, Bobicești-OT, Prundeni, Copăceni-VL), *Baraca Popii* (Bustuchin-GJ), *Bazinul Popii* (Bobicești-OT), *Băteleștele Popii* (Butoiești-MH), *Bâlcu Popii* (Băilești-DJ), *Bercu Popii* (Peștișani-GJ), *Bordeiu Popii* (Fărcașu-DJ), *Braniștea Popii* (Apele Vii, Filiași-DJ, Călnic-GJ), *Bunaru Popii* (Godinești, Borăscu, Călnic-GJ, Husnicioara, Livezile, Hinova-MH), *Bungetu Popii* (Crușeț-GJ), *Calea Popii* (Costești-VL), *Canalu Popii* (Godinești-GJ), *Cariera Popii* (Băcleș-MH), *Casa Popii* (Brădești-DJ, Turburea-GJ, Alunu, Roșiile, Tomșani-VL), *Castanu Popii* (Costești-VL), *Cărămida Popii* (Băbeni-DJ), *Căsoaia Popii* (Pesceana-VL), *Ceroiu Popii* (Strehaia-MH), *Cheile Popii* (Crușeț-GJ), *Chica Popii* (Malaia-VL), *Cioaca Popii* (Brădești-DJ, Ciuperceni, Mătăsari, Motru, Tismana, Telești, Hurezani, Văgiulești-GJ, Gârla Mare-MH), *Cireșii Popii* (Albeni, Berbești, Stejari-GJ, Roșiile-VL), *Cireșu Popii* (Albeni, Novaci, Turceni-GJ, Stănești-VL), *Cișmeaua Popii* (Bălăcița-MH, Oboga-OT), *Ciutura Popii* (Botoșești-Paia, Șimnicu de Sus, Gogoșu, Sopot, Malu Mare, Murgăși-DJ, Brănești, Stejari, Turceni-GJ, Ghioroiu, Laloșu, Măciuca, Valea Mare-VL), *Clinu Popii* (Urzicuța-DJ, Padina-MH), *Coasta Popii* (Fărcașu, Goiești, Scaiești-DJ, Bengești-Ciocadia, Brănești, Godinești, Roșia de Amaradia, Runcu, Scoarța-GJ, Punglina-MH, Piatra Olt-OT, Copăceni, Frâncești, Lădești, Milostea, Păușești-Măglași, Tomșani, Zătreni-VL), *Cocinile Popii* (Crasna-GJ), *Coliba Popii* (Costești-MH), *Colnicu Popii* (Bucovăț-DJ, Jupânești-GJ), *Colțu Popii* (Vânători-MH), *Cotu Popii* (Breasta-DJ, Ciuperceni, Călnic, Fărcășești, Godinești, Tismana, Turceni-GJ, Corcova-MH, Bobicești-OT), *Crăcu Popii* (Ciuperceni, Călnic, Godinești, Licurici, Tismana, Slivilești-GJ, Baia de Aramă, Bala, Godeanu, Isverna, Breznița-Ocol-MH), *Crângu Popii* (Coșoveni, Vârvoru de Jos-DJ, Turceni-GJ, Vânju Mare-MH), *Crovurile Popii* (Bălești-GJ), *Crucea Popii* (Șimnicu de Sus-DJ, Bengești-Ciocadia, Fărcășești, Logrești-GJ, Izvoru Bârzii, Husnicioara, Ponoarele-MH), *Cuca Popii* (Șovarna-MH), *Culmea Popii* (Bălteni, Plopșoru-GJ), *Curătura Popii* (Glăvile, Măciuca-VL), *Curmăturile Popii* (Balta-GJ), *Cureaua Popii* (Filiași-DJ, Aninoasa, Căpreni-GJ, Baia de Aramă, Căzănești-MH, Mateiești-VL), *Dafinii Popii* (Turburea-GJ, Bobicești-OT), *Dafinu Popii* (Amărăștii de Jos-DJ), *Dealul Popii* (Dobrețu, Filiași-DJ, Stejari, Bumbești-Jiu-GJ, Podeni-MH, Băile Olănești, Livezi, Muierasca-VL), *Dosu Popii* (Brabova-DJ, Logrești-GJ, Ilovăț, Pădina-MH, Cernișoara, Valea Mare-VL), *Drumu Popii* (Borăscu, Prigoria, Roșia de Amaradia-GJ, Băcleș, Dumbrava, Livezile-MH, Vaideeni-VL), *Fagii Popii* (Greci-MH), *Fața Popii* (Cernătești, Filiași-DJ, Ghioroiu-VL), *Fântâna Popii* (Băilești, Bistreț, Brabova, Bratovoiești, Calafat, Castranova, Dăbuleni, Dioști, Dobrești, Drăgotesti, Fărcașele, Maglavit, Negoii, Plenița, Sopot, Șimnicu de Sus, Terpezița, Unirea, Vela-DJ, Bălănești, Bengești-Ciocadia, Bălteni, Budieni, Bustuchin, Căpreni, Mușetești, Plopșoru, Runcu, Schela, Scoarța, Slivilești-GJ, Balta, Băcleș, Bălvănești, Breznița-Motru, Broșteni, Corcova, Godeanu, Gruia, Husnicioara, Obârșia-Cloșani, Pădina, Prunișor, Stângăceaua, Tâmna, Vlădaia-MH, Balș, Brâncoveni, Găneasa,

Gostavăț, Ianca, Morunglav, Orlea, Pleșoiu, Rotunda, Slătioara, Strejești, Vădastra, Voineasa-OT, Alunu, Amărăști, Băbeni, Bunești, Drăgoiești, Frâncești, Lădești, Livezi, Orlești, Prundeni, Răureni, Scundu, Sinești, Stănești, Stoienesti, Stoilești, Tomșani, Valea Largă, Valea Mare-VL), *Fântânile Popii* (Cerăt-DJ, Stângăceaua-MH, Vulturești-OT, Livezi-VL), *Frasinu Popii* (Scundu-VL), *Găldău Popii* (Dăbuleni-GJ), *Glodu Popii* (Novaci-GJ), *Grindu Popii* (Bengești-Ciocadia-GJ, Burila Mare, Pristol-MH), *Gruiu Popii* (Tismana-GJ), *Gutui Popii* (Bălăcița-MH), *Hoaga Popii* (Coțofenii din Dos, Vârtop-DJ, Stejari-GJ, Bobocești-OT, Pietrari, Popești-VL), *Hotaru Popii* (Maglavit-DJ), *Iagozii Popii* (Prunișor-MH), *Iazu Popii* (Stănești-GJ), *Lacu Popii* (Stoienesti-VL), *Locu Popii* (Horezu-VL), *Locurile Popii* (Carpen, Radovan-DJ, Grozești-MH), *Mahalaua Popii* (Slătioara-VL), *Malurile Popii* (Telești-GJ), *Măgura Popii* (Afumați, Giubega, Radovan, Maglavit, Moțăței-DJ, Bunești-VL), *Moara Popii* (Dobrești, Orodol, Tălpașu, Vârvor-DJ, Alimpești, Drăguțești, Stănești-GJ, Cujmir, Godeanu, Livezile, Șișești-MH, Strejești-OT, Mateiești, Roșiile-VL), *Nucu Popii* (Celaru-DJ, Arcani, Dănciulești-GJ, Băcleș, Husnicioara, Prunișor-MH, Frâncești, Tetoiu-VL), *Ogașu Popii* (Săulești-GJ, Balta, Șimian-MH), *Ograda Popii* (Amărăștii de Sus-DJ, Broșteni-MH, Horezu, Tomșani-VL), *Ogrăzile Popii* (Slătioara-VL), *Ostrovu Popii* (Ișalnița-DJ), *Padina Popii* (Desa, Drănic-DJ, MH), *Parii Popii* (Oboga-OT), *Păduricea Popii* (Roșiile-VL), *Pământu Popii* (Balș-OT), *Păru Popii* (Murgăși-DJ, Arcani, Bumbești-Pițic, Crușețu-GJ, Strejești-OT), *Pătulu Popii* (Novaci-GJ), *Perii Popii* (Coșoveni-DJ), *Peștera Popii* (Runcu-Gj), *Piscu Popii* (Murgăși-DJ, Bustuchin, Mușetești, Negomir, Plopșoru, Târgu Cărbunești-GJ, Tâмна-MH, Băbeni, Copăceni, Costești, Goranu, Horezu, Roiești, Tomșani-VL), *Pivnița Popii* (Turburea-GJ), *Pârâu Popii* (Bălănești, Bustuchin, Crasna, Logrești, Mușetești, Târgu Cărbunești-GJ, Călimănești, Copăceni, Livezi, Malaia-VL), *Plătu Popii* (Vânători, Vânju Mare-MH), *Pluta Popii* (Aninoasa, Fărcășești-GJ), *Podu Popii* (Cernele, Sopot, Berlești, Băcleș-MH, Morunglav-OT, Berbești, Fârtățești, Livezi-VL), *Poiana Popii* (Bulzești, Fărcașu, Sadova-Dj, Bălteni, Căpreni, Crușeț, Turburea, Țicleni-GJ, Balta, Băcleș, Broșteni, Ilovăț-MH, Iancu Jianu-OT, Bălcești, Călimănești, Lungești, Roșiile, Slătioara, Stoienesti, Sutești-VL), *Poienile Popii* (Vârvoru de Jos-DJ, Plopșoru-GJ), *Pometu Popii* (Aninoasa-GJ), *Poteca Popii* (Bucovăț, Mischii-DJ, Căzănești, Corcova-MH), *Priporu Popii* (Bumbești-Jiu-GJ), *Prundu Popii* (Orlea-OT), *Prunii Popii* (Aninoasa, Brănești, Prigoria-GJ, Șișești-MH), *Prunu Popii* (Aninoasa-Gj, Grojdibodu-OT), *Puntea Popii* (Stănești, Vladimir-GJ), *Puțu Popii* (Obârșia-OT), *Revenicu Popii* (Corcova, Pristol-MH), *Râmeții Popii* (Padeș-GJ), *Râpa Popii* (Malu Mare, Melinești-Dj, Bălvănești-MH, Muierasca, Stoienesti-VL), *Rovina Popii* (Mușetești-GJ), *Rusca Popii* (Fălcoiu-OT), *Salca Popii* (Corcova-MH), *Sălciile Popii* (Stănești-GJ), *Stâna Popii* (Vaideieni-VL), *Steu Popii* (Peștișani, Runcu-GJ), *Stolu Popii* (Motru-GJ), *Strunga Popii* (Podeni-MH), *Stupu Popii* (Căzănești-MH), *Sudoamele Popii* (Strehaia-MH), *Suhatu Popii* (Redea-OT), *Șanțu Popii* (Laloșu-VL), *Șesu Popii* (Stoina-GJ), *Șoseaua Popii* (Dobrești-DJ), *Știubeiu Popii* (Husnicioara, Tâмна-MH), *Tarlaua Popii* (Brădești, Bucovăț-DJ), *Tăietura Popii* (Șișești-MH), *Teiu Popii* (Orodol-DJ, Căzănești, Husnicioara-MH), *Toaia Popii* (Câlnic-GJ), *Tufaru Popii* (Grădiștea-VL), *Ududoiu Popii* (Valea Mare-VL), *Ulița Popii* (Daneți, Pielești, Brădești-DJ, Câlnic, Baia de Fier, Crușeț-GJ, Stângăceaua-MH, Curtișoara-OT, Golești, Lădești-VL), *Ulmu Popii* (Argetoaia, Botoșești-Paia, Vela-DJ, Căzănești-MH, Bobicești, Morunglav-OT), *Vadu Popii* (Bumbești-Jiu-GJ), *Vâlceaua Popii* (Brabova, Ghercești, Mischii, Predești, Sopot-DJ, Căpreni, Crușeț, Dănciulești-GJ, Bobicești, Dobrețu, Morunglav, Piatra-Olt, Strejești-OT, Amărăști, Bălcești, Drăgășani, Ghioroiu, Glăvile, Grădiște, Livezi, Orlești, Șirineasa-VL), *Via Popii* (Aninoasa, Bengești-Ciocadia, Bălteni, Bolboși, Bustuchin, Căpreni, Crușeț, Hurezani, Stoina, Târgu Cărbunești, Turceni, Văgiulești-GJ, Bălăcița, Căzănești-MH, Baldovinești-OT, Cernișoara, Lungești, Pesceana, Stoienesti-VL), *Viile Popii* (Bălteni, Plopșoru-GJ, Bobicești-OT), *Vila Popii* (Logrești-GJ), *Zăgazu Popii* (Drobeta

Turnu-Severin-MH), *Zăvoiu Popii* (Bechet-DJ, Brănești, Căpreni, Călnic, Padeș-GJ, Baia de Aramă, Butoiești-MH, Bobicești, Fărcașele-OT, Mihăiești, Valea Mare-VL);

b) în structura toponimică este introdus un marker nou, de factură antroponimică:

– acesta identifică în mod direct deținătorul obiectului geografic: *Coasta Popii Rodocan* (Scoața-GJ), *Fântâna Popii Negrea* (Brâncoveni-OT), *Lunca Popii Mihai* (Alimpești-GJ), *Păru Popii Radocan* (Scoața-GJ), *Piscu Popii Pătru* (Mateiești-VL), *Plopu Popii Șorog* (Scoața-GJ), *Poiana Popii Dinu* (Corcova-MH);

– identificarea posesorului se face prin exprimarea filiației pe linie paternă sau maternă: *Calea Popii lui Dumitru* (Băbeni-VL), *Crucea Popii lui Șerban* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna Popii Drăghiei* (Vulpeni-OT), *Fântâna Popii lu Ionică* (Amărăștii de Sus-DJ), *Fântâna Popii lui Stan* (Sadova-DJ), *Fântâna Popii lui Stan Deliu* (Urzicuța-DJ), *Fântâna Popii Nețului* (Vișina-OT), *Fântâna Popii Radului* (Brădești-DJ), *Mejdina Popii Berincăi* (Păușești-Măglași-VL), *Moșia Popii lui Matei* (Tismana-GJ), *Păru Popii Dinului* (Corcova-MH), *Podu Popii Florii* (Grozești-MH), *Schitu Popii Robului* (Dobrești-DJ), *Via Popii lu Pahomie* (Drăgășani-VL). Avem aici, de fapt, o dublă utilizare a genitivului – sintetic, în relația dintre entopic și construcția nominală care identifică posesorul: *Calea și Popii lui Dumitru*; și analitic, în relația dintre posesorul obiectului și stabilirea identității acestuia în raport cu antecesorul lui: *Popa lui Dumitru*;

– raportul posesiv se inversează în interiorul construcției nominale, astfel că, în postura de predecesor se află acum slujitorul Domnului. O departajare se poate face și aici, în ceea ce privește utilizarea genitivului: sintetic – *Culmea Stanchii Popii* (Strehaia-MH), *Piscu Radu Popii* (Ștefănești-VL); sintetic în construcția nominală, dar analitic în relația obiect posedat/posesor – *Dafinii lu Florea Popii* (Vădăstrița-OT), *Fântâna lu Stanciu Popii* (Pădina-MH), *Fântâna lu Pătru Popii* (Drănic-DJ), *Pârâu lu Petru Popii* (Bustuchin-GJ), *Prunii lu Barbu Popii* (Bălteni-GJ).

Genitiv analitic

a) format, în majoritate, cu *lu(i)*: *Balta lu Popa* (Cernătești-DJ, Vânu Mare-MH), *Bunaru lu Popa* (Godinești-GJ), *Balta lu Popa Stan* (Iancu Jianu-OT), *Casa lu Popa Dumitru* (Amărăști-VL), *Casa lu Popa Gicu* (Grădiștea-VL), *Casa lu Popa Macarie* (Deveselu-OT), *Căsoaia lu Dumitru Popa* (Fântărești-VL), *Claia lui Popa Stan* (Polovragi-GJ), *Coasta lu Popa* (Balta-MH), *Conacu lu Popa* (Orodel-DJ), *Conacu lu Popa Victor* (Dârvari-MH), *Crucea lui Popa Stan* (Goicea-DJ), *Cureaua lu Popa Dumitru* (Roșia de Amaradia-GJ), *Cureaua lu Popa Niță* (Căzănești-MH), *Cureaua lu Popa Petre Pană* (Roșia de Amaradia-GJ), *Dafinii lu Popa* (Șimnicu de Sus-DJ), *Dealul lu Popa Radu* (Morunglav-OT), *Drumu lu Popa Vintilă* (Sinești-VL), *Fântâna lu Popa* (Robănești, Seaca de Pădure, Poiana Mare, Urzicuța-DJ, Balta, Devesel-MH), *Fântâna lu Popa Cioară* (Săcelu-GJ), *Fântâna lu Popa Ciucă* (Drănic-DJ), *Fântâna lu Popa Dumitru* (Slătioara-VL), *Fântâna lu Popa Fică* (Studina-OT), *Fântâna lu Popa Ghiță* (Stănești-VL), *Fântâna lu Popa Ilie* (Dăbuleni, Giurgăta-DJ), *Fântâna lu Popa Lache* (Ionești-VL), *Fântâna lu Popa Mitroi* (Bârca, Goicea-DJ), *Fântâna lu Popa Nae* (Ocnele Mari-VL), *Fântâna lu Popa Neagu* (Deveselu-OT), *Fântâna lu Popa Nicolae* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna lu Popa Niță* (Runcu-GJ), *Fântâna lu Popa Părau* (Runcu-GJ), *Fântâna lu Popa Radu* (Dumbrava-MH), *Fântâna lu Popa Stan* (Dioști-DJ, Căpreni-GJ, Corabia-OT), *Fântâna lu Popa Ștefan* (Bălești-GJ), *Fântâna lu Popa Toma* (Bălești-GJ), *Fântâna lu Popa Tudor* (Amărăștii de Jos-DJ), *Fântâna lu Popa Vasile* (Strehaia-MH), *Fântâna lu Popa Zâmbrea* (Celaru-DJ), *Fântâna lu Popa Mitru* (Bârca-DJ), *Fântâna lu Popa Negrea* (Brâncoveni, Piatra-Olt-OT), *Grindu lu Popa* (Ianca-OT), *Grindu lu Popa Enache* (Măceșu de Jos-DJ), *Lacu lu Popa* (Coșoveni-DJ), *Linia lu Popa Mitruș* (Giuvărăști-OT), *Linia lu Popa Nae* (Giuvărăști-OT), *Mahalaua lu Popa Ioniță* (Cujmir-MH), *Moara lu Popa Pătru* (Călnic-GJ), *Moara lu Popa Radu* (Ciuperceni-GJ), *Ogașu lu Popa* (Izvoru Bârzii-MH), *Ogașu lu Popa Dină* (Bala-MH), *Ograda lu Popa Dumitru* (Băile

Olănești-VL), *Ograda lu Popa Muja* (Bala-MH), *Partea lui Mihai Popa Corcă* (Fârtățești-VL), *Pădurea lu Popa* (Tomșani-VL), *Pădurea lu Popa Călin* (Ionești-VL), *Pădurea lu Popa Cioară* (Ciocadia-GJ), *Pădurea lu Popa Ion* (Celaru-DJ), *Pădurea lu Popa Roventă* (Corlățel-MH), *Pădurea lu Popa Vlad* (Ionești-VL), *Pătuiagu lu Popa* (Dioști-DJ), *Plopu lu Popa* (Seaca de Pădure-DJ), *Podu lu Popa* (Căpreni-GJ), *Poteca lu Popa* (Balta-MH, Valea Mare-VL), *Prunii lu Popa* (Balta-MH, Valea Mare-VL), *Prunii lui Dincă Popa Radu* (Dumbrava-MH), *Stejaru lu Popa* (Dobrun-OT), *Șipotu lui Popa Iapă* (Stoieniști-VL), *Tarlaua lu Popa Fică* (Studina-OT), *Tufanu lu Popa* (Brastavățu-OT), *Valea lu Popa* (N. Bălcescu-VL), *Valea lu Popa Ilie* (Crușeț-GJ), *Valea lu Popa Marin* (Horezu-VL), *Vâlceaua lu Popa Smărăndache* (Goiești-DJ), *Via lu Popa* (Ciupercenii Noi-DJ), *Via lu Popa Danielescu* (Turburea-Gj), *Via lu Popa Radu* (Vulpeni-OT), *Zăvoiu lu Popa Pătru* (Cilieni-OT).

Și în cazul acestor toponime se pot face clasificări mai detaliate, în funcție de configurația structurală a componentei lor antroponimice. Astfel, entopicul este însoțit, în funcție de contextul situațional care a dus la apariția denumirii, de un singur element – *Popa* –, sau de mai multe: *Popa Enache*, *Popa Gicu*, *Popa Mitroi*, *Popa Stan*, *Popa Petre Pană*, *Dincă Popa Radu*, atunci când s-a dorit (ori era necesară) diferențierea nominală a acestuia. Dacă în exemplele în care termenul *Popa* este antepus numelui personal se simte încă, în mod pregnant, legătura lui cu apelativul de la care provine, în cazul denumirilor în care este postpus, această legătură a slăbit considerabil – *Fântâna lu Niță Popa* (Calafat-DJ), *Măgura a lu Vasile Popa* (Corabia-OT) – calitatea de nume de familie devenind acum cea care se impune.

b) însoțit de articolul posesiv *a, al*: *Ciuciuru lu Ilie al Popii* (Izverna-MH), *Conacu lu Mânică al Popii* (Unirea-DJ), *Drumu lu Mihai al Popii* (Vânju Mare-MH), *Fântâna lu Gheorghe al Popii* (Cetate, Seaca de Câmp-DJ, Vlădești-VL), *Fântâna lu Mirică al Popii* (Strejești-OT), *Pădurea lu Gheorghe al Popii* (Vlădești-VL), *Pădurea lu Ion al Popii* (Glăvile-VL), *Pivnița lu Nițu al Popii* (Bărbătești-GJ), *Râpa lu Nae al Popii* (Stănești-VL), *Tarlaua lu Mitrică al Popii* (Pădina-MH), *Ulița lu Gore al Popii* (Bengești-Ciocadia-GJ), *Vâlceaua lu Ion al Popii* (Tetoiu-VL), *Via lu Costică a Popii* (Turceni-GJ). Astfel de nume de locuri sunt formate pe baza dublei posesii: un obiect geografic aparține unei persoane, identificată, la rândul său, prin stabilirea apartenenței la un ascendent a cărui profesie a fost aceea de a păstori oamenii (sau care a moștenit o astfel de poreclă de la înaintașii săi) (de exemplu, *Fântâna lu Gheorghe al Popii*). Uneori, acest ascendent se află la distanță de o generație față de posesorul obiectului: *Locu lu Costică lu Nae al Popii* (Frânțești-VL), *Odaia lu Dumitru lu Nicolae a Popii* (Lăpușata-VL), *Tarlaua lu Niță al Popii lu Novac* (Tâmna-MH).

Popă apare, de asemenea, într-o serie de nume de locuri a căror funcție este aceea de localizare a obiectului desemnat. **Acuzativul** cu prepoziții a fost utilizat în acest scop. Iată situațiile înregistrate:

a) conectivii – simpli sau compuși – se află în interiorul toponimului, precedând numele *Popa* (*Popii*) sau construcțiile în care acesta este integrat:

– **cu**: *Ogașu cu Crucea Popii* (Țicleni-GJ), *Ogașu cu Lemnele Popii* (Drăguțești-GJ);
 – **de la/di la**: *Balta de la Popa* (Tâmna-MH), *Cișmeaua de la Popa* (Brabova, Verbița-DJ), *Cișmeaua de la Popa Nicon* (Amărăști-VL), *Cișmeaua de la Povarna Popii* (Pesceana-VL), *Cișmeaua de la Zăvoiu lui Popa Mihalache* (Horezu-VL), *Ciutura de la Voicu Popii* (Amărăști-VL), *Dealul de la Nucii Popii* (Devesel-MH), *Drumu di la Popa Fleică* (Amărăști-VL), *Fântâna de la Popa* (Valea Stanciului, Seaca de Pădure-DJ, Curpen-GJ, Cujmir-MH, Găneasa-OT), *Fântâna di la Popa Toma* (Teslui-DJ), *Linia di la Popa Ioniță* (Cujmir-MH), *Pârâu de la Podu Popii* (Copăceni-VL), *Piatra de la Popa Radu* (Găneasa-OT), *Podu de la Bunaru Popii* (Borâscu-GJ), *Podu de la Moara Popii* (Drăguțești-

GJ), *Podu de la Popa* (Bâcleș-MH), *Poteca de la Ciutura Popii* (Roiești-VL), *Știubeiu de la Locurile Popii* (Grozești-MH), *Viru de la Zăvoiu Popii* (Brănești-GJ);

– **de sub**: *Dealul de sub Calea Popii* (Costești-VL);

– **din**: *Pârâu din Cuiu Popii* (Tismana-GJ), *Pârâu din Fântâna Popii* (Bratovoiești-DJ);

– **la**: *Dealul la Crucile Popii* (Lungești-VL), *Drumu la Fântâna Popii* (Dioști-DJ; Preajba Mare-GJ), *Fântâna de la Puntea Popii* (Roșia de Amaradia-GJ), *Fântâna la Popa* (Sadova, Sopot, Verbița-DJ), *Fântâna la Popa Nicolae* (Sopot-DJ), *Grădinile de la Moara Popii* (Orodel-DJ), *Pădurea la Popa Iancu* (Crețeni-VL), *Pădurea la Via Popii* (Motru-GJ), *Poteca la Popa Nițu* (Iancu Jianu-OT), *Râpa la Via Popii* (Șovarna-MH), *Știubeiu la Popa* (Băbeni-VL);

– **pe**: *Ogașu pe Dosul Popii* (Pădina-MH);

– **pe la**: *Pădurea p'la Popa* (Sutești-VL).

b) conectivii – simpli sau compuși – sunt ante plasați, potențând caracterul de reper al denumirii obiectelor geografice:

– **în**: *În Cracu Popii* (Godinești-GJ), *În Gura Pârâului Popii* (Bălănești-GJ), *În Piscu Popii* (Voloiac-MH);

– **la**: *La Cotu Popii* (Tâmna-MH), *La Crucea Popii* (Șimnicu de Sus-DJ, Fărcășești, Logrești-GJ, Ponoarele-MH), *La Curătura Popii* (Măciuca-VL), *La Curtea Popii* (Crasna-GJ), *La Mărin a Popii* (Stoieniști-VL), *La Meiu Popii* (Lăpușata-VL), *La Merii Popii* (Popești-VL), *La Moara Popii* (Fărcașu-DJ, Runcu, Glogova-GJ, Bărbătești, Fântățești, Popești-VL), *La Nucul Popii* (Crușeț-GJ, Prunișor-MH, Zătrenești-VL), *La Odaia lui Dumitru la Nicolae al Popii* (Lăpușata-VL), *La Ogașu Popii* (Prunișor-MH), *La Pădurea Popii* (Căpreni-GJ, Copăceni-VL), *La Pământu Popii* (Cernele-DJ), *La Păru la Popa Gheorghe* (Scoața-GJ), *La Perii Popii* (Novaci-GJ), *La Pinu Popii* (Bengești-Ciocadia-GJ), *La Pogoanele Popii* (Tâmna-MH), *La Popa* (Vârvoru-DJ, Pristol, Strehaia, Tâmna-MH, Pârșcoveni, Vulpeni-OT, Horezu, Ocnele Mari, Sutești-VL), *La Popa Bălașa* (Sutești-VL), *La Popa Braboveanu* (Brabova-DJ), *La Popa Iancu* (Sutești-VL), *La Popa la Lacea* (Albeni-GJ), *La Popa Meilă* (Căzănești-MH), *La Popa Mialache* (Crețeni-VL), *La Popa Mihai* (Scoața-GJ), *La Popa Niță* (Bobicești-OT), *La Popa Pârveu* (Stănești-VL), *La Popa Severică* (Băile Olănești-VL), *La Popa Udrea* (Scoața-GJ), *La Sălciile Popii* (Mihăiești-VL);

– **pe sub/pă su**: *Pe sub Via Popii* (Albeni-GJ), *Pă su Calea Popii* (Costești-VL);

– **sub**: *Sub Calea Popii* (Costești-VL), *Sub Coasta Popii* (Frâncești, Păușești-Măglași-VL), *Sub Fața Popii* (Copăceni-VL), *Sub Popa Ilie* (Lăpușata-VL);

c) două construcții prepoziționale juxtapuse: *În Vale la Popa* (Balș-OT), *La Povarnă la Popa Nae* (Ocnele Mari-VL) și ordine inversată: *La Popa în Deal* (Prunișor-MH), *La Popa în Jos* (Ocnele Mari-VI), *La Popa la Cuptoare* (Ionești-VL), *Pe la Popa'n Vale* (Tâmna-MH), *Pi la Popa'n Deal* (Grozești-MH).

Cele mai multe dintre toponimele citate au o structură substantivală. Există însă și nume de locuri, puține la număr, în care apar markeri adjectivali, care se referă fie la entopic – *Coasta Popii a Mare* (DJ), fie la persoana în sine – *Lunca Popii ăl Bătrân* (Alimpești-GJ) sau adverbiali: *Izvoru Popii din Jos* (Costești-VL), *Izvoru Popii din Sus* (Costești-VL), *La Popa în Jos* (Ocnele Mari-VI).

În informația toponimică analizată am întâlnit, de asemenea, și câteva denumiri în care atenția se focalizează asupra soției preotului – *preoteasa*¹⁷. Cele mai multe dintre ele

¹⁷ Cuvântul este provenit, prin derivare progresivă cu sufixul *-easa*, de la *preot*. Petru Zugun îl consideră moștenire latină din *presbitessa*: „Apostolul Pavel și ritul ortodox permițând căsătoria preotului, deci și denumirea soției lui prin formația lexicală cu sufixul latin moșional *-essa*, specializat semantic și moștenit și el în română” (*op. cit.*). Termenii învechiți și regionali pentru *preoteasă* sunt *popoai*, *popadie*, *popesă* (vezi MDA, p. 1235). Toponimia oltenească nu a reținut niciunul dintre aceștia.

sunt construite cu ajutorul genitivului sintetic (apar atât forme literare, cât și regionale): *Balta Preotesii* (Corcova-MH, Vulpeni-OT), *Cotu Preotesii* (Bâlteni, Fărcășești-GJ), *Crângu Preotesii* (Ștefănești-VL), *Dosu Preotesii* (Glogova-GJ), *Drumu Preotesii* (Crușeț-GJ), *Fântâna Preotesii* (Ciuperceni, Drăguțești-GJ, Balta, Izverna-MH, Amărăști, Grădiștea, Mădulari, Pesceana, Zătreni-VL), *Fața Preotesii* (Costești-VL), *Grădina Preotesii* (Logrești-GJ), *Grindu Preotesii* (Bălănești-GJ), *Poiana Preotesii* (Stoina-GJ, Horezu-VL), *Poteca Nucii Preotesii* (Păușești-VI), *Ulmul Priotesii* (Brabova-DJ), *Vâlceaia Priotesii* (Stoina-GJ, Mădulari-VL), *Vâlceaia Priotesii* (Morunglav-OT), *Vâlceaia Priotesii* (Țuglui-DJ), urmate îndeaproape de cel analitic: *Fântâna lu Mieșă Preoteasă* (Săulești-GJ), *Fântâna lu Preoteasa* (Plenița-DJ), *Fețele lu Preoteasa* (Alimpești-GJ), de cazul acuzativ cu prepoziții – *La Preoteasa Oprea* (Copăceni-VL), *La Preoteasa în Vale* (Fărtășești-VL), *Cișmeaua de la Preoteasa* (Amărăști-VL) și de nominativ cu un singur exemplu – *Preoteasa* (Bujoreni-VL). În unele exemple, precum *Fântâna lu Mieșă Preoteasă*, *Fântâna / Fețele lu Preoteasa*, contextul ne indică faptul că *Preoteasa* are deja statutul de nume de familie.

În ceea ce privește calitatea pe care o aveau termenii *popă* și *preoteasă* anterior pătrunderii lor în categoria numelor de locuri, ea putea fi aceea de substantiv comun sau de antroponim. Există două căi prin care se face trecerea din clasele menționate în aceea a numelor de locuri: conversiunea onimizantă, când apelativul, fără modificări formale, este transplantat în toponimie, așa cum se întâmplă în cazul următoarelor denumiri – *Găldău Popii* (Dăbuleni-GJ), *Glodu Popii* (Novaci-GJ), *Gruiu Popii* (Tismana-GJ), *Mahalaua Popii* (Slătioara-VL), *Grădina Preotesii* (Logrești-GJ) și conversiunea interonimică, similară celei onimizante, cu precizarea că transferul îl suferă acum numele personale. Astfel, marea majoritate a toponimelor pe care le-am prezentat are la bază antroponimul *Popa*. Poziționarea de o parte sau de alta în stabilirea originii denumirilor nu este un lucru ușor de realizat, soluționarea fiecărui caz în parte necesitând o analiză sui-generis. Uneori, determinarea statutului termenului este mult simplificată. Apariția, alături de numele meseriei (suficientă, de regulă, pentru a îndeplini funcția de desemnare), a prenumelor/numelor de familie, clarifică și calitatea de nume propriu a acesteia: *Dincă Popa Radu*, *Popa Ilie*, *Popa Nișu* etc.

Menționăm anterior două căi de pătrundere în categoria numelor de locuri a apelativelor *popă/preoteasă*. Există și o a treia cale, aceea în care se formează un toponim nou pe baza unuia deja existent. *Drumu la Fântâna Popii*, *În Gura Pârâului Popii*, *În Piscu Popii*, *La Cotu Popii*, *La Moara Popii*, *Pădurea Cracu Popii*, *Plaiu Grădina Popii*, *Poteca Nucii Preotesii*, *Sub Fața Popii*, *Ududoiu Văii Popii* etc. – sunt astfel de exemple.

Referitor la ocurența numelor de locuri analizate în lucrarea de față, menționăm că există factori care pot crește sau scădea numărul aparițiilor lor. Astfel, sunt indici care pot influența frecvența:

- în mod ascendent: [entopic larg cunoscut] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*]. Se încadrează aici denumiri, precum: *Balta Popii*, *Cotu Popii*, *(La) Moara Popii*, *Nucu Popii*, *Piscu Popii*, *Poiana*, *Vâlceaia Popii*, *Via Popii* etc. sau

- în mod descendent:

a) [entopic puțin cunoscut/utilizat] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*]. Iată câteva denumiri: *Bazinul Popii*, *Bercu Popii*, *Bordeiu Popii*, *Canalul Popii*, *Cărâmidă Popii*, *Clinul Popii*, *Iagozii Popii*, *Parii Popii*, *Prundu Popii*, *Toaia Popii* etc.;

b) [entopic puțin cunoscut/utilizat] + [determinant antroponimic cu caracter general: *Popa*] + [unul sau mai mulți particularizatori antroponimici]. Exemplificăm această fracțiune cu acele toponime care au ca element determinat entopicul *fântâna*. Astfel, în timp ce denumirea *Fântâna Popii* are o distribuție teritorială ramificată la nivelul celor cinci județe ale Olteniei, iar în interiorul lor este întâlnită în foarte multe localități, adăugarea unor componente individualizatoare poate restrânge apariția numelui la nivelul unei singure unități administrative: *Fântâna Popii Drăghiei* (Vulpeni-OT), *Fântâna Popii lu Ionică* (Amărăștii de

Sus-DJ), *Fântâna Popii lui Stan* (Sadova-DJ), *Fântâna Popii lui Stan Deliu* (Urzicuța-DJ), *Fântâna Popii Negrea* (Brâncoveni-OT).

Concluzii. Dat fiind caracterul popular al microtoponimiei, construcțiile toponimice prezentate desemnează relații interumane: de posesie, exprimate cu mijloacele genitivului, și de direcție/orientare, exprimate cu acuzativul. Nominativul, văduvit de orice conținut personal¹⁸, se poziționează periferic.

Cuvântul *popă* participă la formarea numelor de locuri din triplă ipostază: apelativ, antroponim, toponim. Acest lucru este posibil prin conversiune onimizantă (transplantarea apelativului, fără modificări formale, în toponimie) și conversiune interonimică (antroponimele devin toponime).

Frecvența denumirilor este direct influențată de caracterul elementelor designate (generalitate / singularitate) și de prezența sau absența unor designatori antroponimici suplimentari.

BIBLIOGRAPHY

1. Bolocan, Gh., Voronțova, Tatiana, Șodolescu-Silvestru, Elena, Burci, Iustina, *Dicționar frazeologic român-rus*, volumul II, N-Z, Craiova, Editura Universitaria, 1999.

2. Bolocan, Gh., *Dicționarul numelor de familie din România*, în „Studii și cercetări de onomastică”, nr. 2, 1996, Craiova, pp. 7-44.

3. Burci, Iustina, *Meserii „cu vechime” în nomenclatorul ocupațiilor actuale*, în „Arhivele Olteniei”, Serie Nouă, nr. 22, București, Editura Academiei Române, 2008, pp. 323-332.

4. *Dicționarul elementelor românești din documentele slavo-române, 1374-1600*, (DERS), red. resp. Gh. Bolocan, București, Editura Academiei RSR, 1981.

5. *Dicționarul toponimic al României. Oltenia* (DTRO), coord. prof. univ. dr. Gh. Bolocan, vol. I (A-B), Craiova, Editura Universitaria, 1993 și urm.

6. *Dicționarul toponimic al României. Muntenia* (DTRM), (sub redacția prof. univ. dr. Nicolae Saramandu) vol. 5 (N-P), București, Editura Academiei Române, 2013.

7. Moldovanu, Dragoș, *Introducerea la Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, Partea I, *Toponime personale*, Iași, EUAIC, 2014.

8. Iordan, Iorgu, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei Române, 1963.

SURSE ON-LINE

Petru Zugun, „Preot” și „popă” în dimensiunile diastratice și diafazice, <http://astra.iasi.roedu.net/texte/nr52PreotSiPopa.html> (site accesat la data de 19.09.2020)

<http://www.ortodoxia.md/2012/09/preot-sau-popa/> (site accesat la data de 17.07.2020)

<https://paginadefolos.blogspot.com/2015/04/diferenta-dintre-preot-si-popa.html> (site accesat la data de 17.07.2020)

<https://dexonline.ro/definitie/pop%C4%83> (site consultat la data de 21.09.2020)

¹⁸ În *Introducerea la Tezaurul toponimic al României. Moldova*, vol. II. *Mic dicționar toponimic al Moldovei (structural și etimologic)*, Partea I, *Toponime personale*, Iași, EUAIC, 2014, Dragoș Moldovanu arăta că: „...nominativul indică un raport onimic, prin care numele persoanei devine numele obiectului socio-geografic asemenea unei etichete. Sintagmele își pierd transparența inițială, se abstractizează – proces paralel cu pierderea progresivă a motivării la numele simple, personale sau descriptive” (p. XIV).